

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันมีความเจริญรุดหน้าด้านความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้สังคมมีความซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้คนไทยได้รับ ข้อมูล ข่าวสารอย่างมากมายและรวดเร็วทั้งที่มีคุณค่าและไม่มีคุณค่า การสื่อสารโทรคมนาคมและการขนส่งที่ก้าวหน้า ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวถ่ายเทของข้อมูล ทำให้ประชาคมโลกมีการสัมผัสสัมพันธ์กันอย่างกว้างขวาง ต้องพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น สัมพันธ์จากการได้ยินได้เห็นผ่านสื่อสารโทรคมนาคมที่แพร่กระจายไปทั่วโลก ไม่ว่าจะเกิดอะไรในสี่มุมของโลก ก็จะสามารถล่วงรู้กันภายในเสี้ยววินาทีเช่นเดียวกัน ดังนั้นประชาชนต้องคิดและตัดสินใจเร็วขึ้น และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนต้องมีความรู้ ความสามารถพื้นฐานเพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ดี มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เลือกใช้ข้อมูลข่าวสาร ตัดสินใจถูกต้องในการแก้ปัญหา และก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้คือคุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ ที่สามารถพัฒนาให้เด็กเป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง (วารสารวิชาการ, 2544)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 กำหนดว่า การศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ในมาตรา 24 ยังได้กำหนดรายละเอียดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่มีจุดมุ่งหมายที่สร้างคนให้เป็นพลเมืองดีและเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าแก่สังคม โดยธรรมชาติของสาระเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตถึงปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อใช้เป็นแบบแผนและแนวทางในการดำรงชีวิตต่อไปแต่เท่าที่

ผ่านมาจะเห็นว่า การเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิตคือ ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพราะว่าการสอนจะเน้นแต่ทฤษฎีและความรู้ จึงทำให้นักเรียนขาดกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากการที่ครูมีกระบวนการสอนไม่เหมาะสม (พะยอม แก้วกำเนิด, 2542)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานฉบับแรกของประเทศไทย ส่วนกลางกำหนดกรอบโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกำหนดกรอบเวลาเรียนโดยรวมของแต่ละช่วงชั้น โดยไม่ได้กำหนดเวลาสำหรับแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเกิดความสับสนของผู้ปฏิบัติระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่ามีทั้งจุดดีและจุดที่เป็นปัญหา (จารุวรรณ แสงทอง, 2553) จุดดี คือมีความยืดหยุ่น โรงเรียนมีความเป็นอิสระในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเอง แต่ขณะเดียวกันก็มีจุดที่เป็นปัญหาเช่น จากความเป็นอิสระในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก็ทำให้หลักสูตรของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เมื่อนักเรียนย้ายโรงเรียนทำให้เกิดปัญหาการเทียบโอนชั้น เนื่องจากรายวิชาของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังก็มีหลากหลาย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขึ้น โดยมุ่งที่จะช่วยเหลือโรงเรียนและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความแตกต่างจากหลักสูตรเดิมซึ่งได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนโดยรวม และเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้ให้ ระดับประถมศึกษาให้จัดการเรียนการสอนเป็นรายปี ระดับมัธยมศึกษาให้จัดการเรียนการสอนเป็นรายภาค ทั้งนี้โรงเรียนสามารถจัดรายวิชาเพิ่มเติมได้ด้วย นอกจากนั้นหลักสูตรได้กำหนดควิสัยทัศน์ เพิ่มสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ปรับปรุงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปรับตัวชีวิตช่วงชั้น เป็นตัวชีวิตชั้นปี ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วยให้เกิดความเป็นเอกภาพและความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลในแต่ละระดับชั้น เพราะมาตรฐาน

การเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลาง ซึ่งเป็นจุดร่วมที่ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้ ปรับเกณฑ์การวัดประเมินผลระดับประถมศึกษาตัดสินผลการเรียนเป็นรายปี แต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เปลี่ยนเป็นการตัดสินผลการเรียนเป็นรายภาค ให้สอดคล้องกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อรองรับระบบหน่วยกิต และกำหนดให้บริการสังคม เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและต้องได้รับการประเมินผลอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. 293/2551 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นไปตามเจตนารมณ์มาตรา 80 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เพื่อที่โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อม ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2552 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ประกอบด้วย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อที่โรงเรียนจะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สร้างแรงจูงใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ความสนใจในแนวคิดของนวัตกรรม และการควบคุมการทำงาน และพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและการวัดและประเมินผล

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามขนาดโรงเรียน

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

สภาพและปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและการวัดและประเมินผลในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 37 โรงเรียน ครู 261 คน

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 31 โรงเรียน ครู 160 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

1.4.3 ตัวแปรในการวิจัย

1.4.3.1 ขนาดโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ขนาด (กรมสามัญศึกษา, 2540)

1) โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1 – 499 คน

- 2) โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 1500 – 2,499 คน
- 4) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

1.4.3.2 ศักยภาพและปัญหาการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.5.1 การศึกษาการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะ โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 ในปีการศึกษา 2552 ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.5.2 การประเมินผลสภาพและปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ได้จากการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 สภาพการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง ระดับปฏิบัติการเรียนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการที่นำไปสู่องค์ความรู้แก่ผู้เรียน

1.6.2 ปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง ระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

1.6.3 การใช้หลักสูตร หมายถึง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.6.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยวิธีต่าง ๆ อย่างหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงเกิดการพัฒนาคนและสังคมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติต่อไป

1.6.5 สื่อการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อกลางระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ในการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1.6.5 การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของครูและผู้เรียนตลอดจนเป็นข้อมูลที่จะนำไปปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ของครูและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาและเรียนรู้เรียนเต็มศักยภาพ

1.6.6 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น ด้านจำนวนนักเรียน ซึ่งแบ่งตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 (กรมสามัญศึกษา, 2540) แบ่งเป็น 4 ขนาด ดังนี้

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1 – 499 คน
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 1500 – 2,499 คน
- 4) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนตั้งแต่ 2,500 คน ขึ้นไป

1.6.7 โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษารวมทั้งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 4 ขนาด จำนวน 31 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2552

1.6.8 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย ครู ครูผู้ช่วย พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 31 โรงเรียน

1.6.8.1 ครู หมายถึง ครู อันดับ คศ.1 ครู อันดับ คศ.2 ครู อันดับ คศ.3 และครู อันดับ คศ.4 ที่ปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2552 ในด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

16.8.2 ครูผู้ช่วย หมายถึง ครูปฏิบัติหน้าที่การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ไม่มีวิทยฐานะ ที่ได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ให้รับราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณที่จ่ายในลักษณะเงินเดือนของกระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวงอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และอยู่ระหว่างการทดลองปฏิบัติราชการเป็นระยะเวลา 2 ปี

16.8.3 พนักงานราชการ หมายถึง ครูปฏิบัติหน้าที่การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ได้รับเงินค่าตอบแทนจากงบประมาณของส่วนราชการ

16.8.4 ครูอัตราจ้าง หมายถึง ครูปฏิบัติหน้าที่การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ได้รับเงินค่าตอบแทนจากงบประมาณของสถานศึกษา หรือส่วนราชการ

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.7.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สามารถนำข้อมูลไปศึกษา พัฒนาและแก้ไขการเรียน การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.7.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการแก้ปัญหา ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.7.3 ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น สามารถส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อย่างเหมาะสม